

Berta Zsóka – Fodor Kata – Holman Réka – Muraközi Zsóka – Varga Miklós

We ♥ Far East Film – Far East Film ♥ U

Udine, 2010. 03. 23-26.

Olaszország, napsütés, pizza, fagyi, egy csapat eltés diák és... távol-keleti filmek látástól-vakulásig. Elsőre talán kicsit furcsán hangzik ez a felsorolás, pedig idén már a 12. alkalommal rendezték meg az Udinei Távol-Keleti Filmfesztivált, melyre ismét a kínai, japán, Hong Kong-i, tajvani, thaiföldi, indonéz és Fülöp-szigeteki éves filmtermésből válogattak egy csokorra való alkotást a szervezők.

A már hagyománynak számító eseményre ismét két ötfős csoportot delegálhatott az ELTE Filmtudomány Tanszék. Akkor következnek az első négy nap tapasztalatainak és filmjeinek ismertetése.

Az édes bosszú

Az időpont április 23. este 8 óra. A helyszín Udine, a Teatro Nuovo ideiglenesen vetítőteremmé alakított nagycsarnoka. Az alkalom a 12. Far East Film Festival megnyitója. Ötfős csapatunk története itt veszi kezdetét.

Hét órányi fárasztó autóutazás, térképnézegetés, folyamatos eltévedés és szállás- majd parkolóhely-keresés után végre kinyújtóztathattuk a tagjainkat a puha piros plüssfotelekben, majd a tekintetünket izgatottan a hatalmas gyöngyvászonra szegeztük, és vártuk a csodát. A csodát, amely minden alkalommal megtörténik, amikor a képek megmozdulni látszanak, a fények és árnyékok egy történetté állnak össze és a néző elmerül egy idegen világban. Udinében egy számomra teljesen új, távoli, de kortárs világ feltárulását vártam, és ha nem is olyan intenzitással, mint ahogy reméltem, de megmutatta magát a Távol-Kelet. Elsőként a *Sophie bosszúján* (*Sophie's Revenge*) keresztül kaptunk belőle egy kis ízelítőt. A fesztivál

nyitófilmjeként egy könnyed vígjátékot nézhettünk végig Eva Jin rendezésében, az ázsiai film üdvöskéjével, Zhang Ziyivel a főszerepben egyenesen Kínából. Sophie rájön, hogy a vőlegénye mást szeret, ezért elhatározza, hogy bosszút áll csalfa kedvesén, méghozzá úgy, hogy az a végén visszatérjen hozzá. Az események azonban – ahogy egy vígjátéktól el is várjuk – nem úgy alakulnak, mint ahogy azt hősnőnk eltervezte. A jól kigondolt

csapdahelyzetek sorra a visszájukra fordulnak, és Sophie egyre nagyobb kalamajkába keveredik, miközben álmai férfija egyre csak távolodik tőle. Szerencsére azonban felbukkan a színen egy másik szépfiú is, ám a főszereplőnk – mint azt a klasszikus romantikus komédiákban már megszokhattuk – csak az utolsó pillanatban ismeri fel, hogy kiért is dobog a szíve. Ám addig is megkapunk minden hollywoodi romkom kliséjét a sikító barátnőktől, a saját lábában is orra esni képes hősnőn át a szerelmeseket összehozó állatseregletig. A jól bevált amerikai receptet néhol azonban felfrissítik és izgalmassá teszik a távol-keleti elemek, mint például az egyes szekvenciákat elválasztó manga figurák, akik a grafikus hősnő naplójából és képzeletéből kerülnek elő.

Összességében nagyon jól szórakoztunk a filmen és ígéretes kezdésként gondolok rá vissza én is, bár sajnáltam, hogy az ígért távol-keleti csemege helyett „csak” egy jól megírt amerikai típusú forgatókönyvet, felszabadultan játszó nemzetközi sztárhősnőt és valóságos vizuális színorgiát kaptunk. Egy film után persze elhamarkodott lenne ítéletet hirdetni, így haladjunk is tovább, nézzük történetünk következő felvonását.

(Fodor Kata)

Home, sweet home

A nyugati közönség számára kissé idegen kínai humort képviselő *Sophie's Revenge* című nyitófilm után 180°-os váltással a Hong Kong-i slasher horror partjaira evezett az udinei közönség az első napot záró *Dream Home* című művel. A hétórás autótúrát, és a fárasztó viccekkel teletűzdelt első film után az öt lelkes eltés közül ketten kidőltek, és úgy döntöttek, hogy az „álmotthon” helyett édes álmra hajtják fejüket, ez alatt pedig a még éppen éber hármasunk 96 perces véres rémálomnak lehetett szem- és fültanúja. Ho-Cheung Pang horrorja alapvetően egy hosszú éjszaka története, melyben azt meséli el, hogy a szegény és egyéb szempontból is hátrányos helyzetű nő (Josie Ho) annak érdekében, hogy lejjebb verje álmai

lakásának árát (és mellesleg elijessze a többi vevőt), hogyan nyírja ki az összes leendő szomszédját.

A másfél órás film alatt 11+1 gyilkosságot nézhettünk végig, melyek mind ötletesen és látványosan vannak kivitelezve, teljesítve ezzel a slasher élvezetének egyik legfontosabb tényezőjét. Az erőszakot, vért és beleket mutató jeleneteket a kissé talán pszichopata hősnő életének flashbackjei szakítják meg, melyben a rendező sorra veszi a tragédiákat, melyek a lány kétségbeesett döntéséhez vezettek. A slasher műfaji követelményeinek megfelelően a fő gyilkos szerszám, valamilyen szűrő-vágó eszköz, ami legtöbbször egy közel 30 cm-es kés, de előfordul az is, hogy épp egy kettétört ágydeszkával szúrja át egy drogtól kábult prostituált fejét. Nem mellesleg a legtöbb áldozat halála mintegy jogos büntetésként jelenik meg. Egyetlen kivétel talán az állapotos szomszédasszony, illetve a már soha meg nem születő gyermek elpusztítása. A többi gyilkosság esetében hol egy hűtlen férjet, vagy épp drogos fiatalokat, vagy (mint az első és utolsó esetben) léhűtő rendőröket tesz el láb alól a nő. Az egész film alatt érződő súlyos társadalmi mondanivalót az utolsó jelenettel és felirattal erősíti fel a rendező, melyben az épp álmai otthonába beköltöző hősnőnk azzal szembesül, hogy a gazdasági válság miatt felmentek a törlesztő részletek, és a fizetéséből képtelen fizetni a hitelt, így ismét alternatív megoldást kell keresnie.

A film sokszor olyan túlzásokba megy át, hogy a brutalitáson a közönség nem megretten, elundorodik, hanem szó szerint elneveti magát. Ennek köszönhető a tapsot is film közben egyébként jelenlevő rendező, például annál a jelenetnél, mikor a már kibelezett drogos srác egyik kezében a beleit valahogy összetartva a másikkal még az utolsó slukkot elszívja füves cigijéből, és mintegy boldogan távozik az élők sorából.

Az otthonát másképp akarja megmenteni Jackie Chan a *Little Big Soldier* című

háborús kosztümös komédiában. A filmre kicsit félre ültem be, tekintve, hogy a színészlegenda utolsó néhány filmje mellőzte az igényes humort, és a látványos akciójelenetek is inkább voltak unalmasak az első félóra után, mint élvezetesekek. Szerencsére

óriásit kellett csalódnom. A többszörösen hőssé váló kis közkatona története hihetetlenül viccesen van bemutatva, remek fordulatokkal és feszes tempóval, és az akciójelenetek is végig szemkápázatóak. A paraszti származású közkatona egyetlen vágya, hogy a háború véget érjen, és hazamehessen, ahol apját követve folytatja a családi hagyományt: növényt termeszt, szánt-vet, de mindenekelőtt nem harcol, csupán éli a nyugodt életét. Hazavezető útját megnehezíti, hogy hadifogolyként magával cipeli az ellenséges hadsereg ezredesét, illetve, hogy ezt az ezredest saját testvére, a herceg üldözi. A nézőt egy pillanatra sem hagyják unatkozni, mert vagy jól adagolt és csattanós poénok, vagy látványos harcok, vagy ezeknek az egyvelege, azaz ütős gegekkel felépített párviadatok szórakoztatják. A filmnek leginkább a didaktikussága róható fel, ahogy nemcsak a történettel, de a dialógusokkal is a szájunkba rágják, a háború hiábavalóságát és értelmetlenségét.

(Berta Zsóka)

A komoly fesztivállátogató és a szakmai hidegvér elvesztése

Fölösleges lenne az emlékezet mibenlétén és mechanizmusain hosszan elmélkedni, de dömpingszerű filmfogyasztás esetén úgy tűnik az emlékezetben megragadó elemek és a filmek minősége között gyakran fordított arányosság áll fent. A legtöbbet idézett jelenetekre ez fokozottan igaz és a fesztiválokön a nézőtéri taps is olykor az „annyira rossz, hogy már jó” életérzés velejárója. Az idei Távól-Keleti Filmfesztiválon két japán film maradt nagyon emlékezetes, agysejtpusztító hatásuknak köszönhetően. Az első *A bogárdetektív* című darab már a témaválasztásával is gondolkodóba ejtett: hogy gondolhatja komolyan valaki, hogy egy bogarakkal beszélgető bénácska nyomozó igen kevésbé artistikusan megformált világba ágyazva 90 percen át képes lekötöni egy nagyobb létszámú tömeg figyelmét? A film végére aztán zavarba jöttem, mert a szarvasbogarak házasságtörését leleplező, majd egy eltűnt személynek tekinthető szöcskefélélet felkutató detektívről kiderül, hogy ő mégsem az, aki, esetleg nagyon is az: igen, töredelmesen bevallom, hogy elvesztettem a fonalat. Úgy tűnik legyőzött a narratíva komplexitása, de a minimáldíszletek között bogarakkal társalgó főhőséről már az elején kiderült, hogy – a japán kollektív emlékezet traumatikus eseményét megidézendő – valamiféle atomvillanásba is belekeveredett előző életében, de lehet, hogy mégsem ő volt.

A fentebbi „elemzés” ékes példája annak, amikor egy mű megértésében sem az esztétikai előképzettség, sem a hermeneutika nem segít, a történekből okulva beültünk hát egy reményeink szerint tökéletesen gondolkodásmentes pornófilmre. A műfaji meghatározásokkal itt gondok akadtak, meggyőződésem, hogy amit láttunk nem pornó volt, de hogy akkor *A Housewife's Afternoon Delight* mégis micsoda, azt csak találgatni tudom. A high concept cím remekül leírja a filmet, valóban sok mosogatás és főzés volt benne, szex nem túl sok, gyerekjáték annál inkább. A háziasszony és a vízlágyító-szerelő fiatalember bevetik magukat a gyerekszobába (gyerek amúgy nincs), mi pedig 75 percen keresztül nézhetjük, amint cumisüvegből isznak, partedlivel esznek és egymást pelenkázzák. A nézőtéri tapsot bizton állítom, hogy a fizikai fájdalom csikarta ki a közönségből, mi viszont azóta is harsányan kacagunk, ha felidézzük a tokás, nagy fülű lány és a kétségkívül szép testű, ám buta arcú fiú kalandjait. A kommunikatív emlékezet nem feltétlenül azt őrzi meg, amire érdemes is lenne emlékezni, de közösségi élmények tekintetében a mozitermi karfa kaparászása a pihent filmkészítők miatt verhetetlen.

(Holman Réka)

Gengszterek sűrűjében

A különböző típusú vígjátékok mellett a Távol-Keleten a bűnügyi zsánerek is a legnépszerűbb műfajok közé tartoznak, elég csak a *Szigorúan piszkos ügyek* 2002-es sikerére gondolnunk, amikor Hong Kongban sikerült letaszítania az adott év legnézettebb filmjeinek listájáról az aktuális hollywoodi sikereket. De ugyanígy megemlíthetjük Japánból Kitano remek gengszterfilmjeit, vagy akár Koreából Kim Ki-duk, vagy Park Chan-wok különböző alkotásait. Ezzel nagyjából vége is a listának, hiszen ide, Európába nem nagyon jutnak el más távol-keleti országok filmjei. Idén Udinében végre sikerült megnéznünk két, filmek

szempontjából kevésbé ismert országból, Tajvanról, illetve Indonéziából származó gengszterfilmet.

A tajvani *Doze Niu Monga* című filmjét küldte el a fesztiválra, míg Indonéziából a *The Last Wolf* érkezett, melyet az UPI néven futó Upi Avianto rendező irányított. Alapvető élményében mind a két film megegyezik, 140 percben mesélik el, hogy a fiatal főhős és baráti társasága egyre lejjebb süllyed a bűn mocsarába, majd a régi barátok egymás ellen fordulva számolnak le egymással. Azonban míg Niu filmjében az új környezetbe kerülő főhős, Mosquito először barátokra lel, és a nagyok árnyékában megalapítják saját kis bandájukat a Prince Ganget, melyre a környék igazi urai is odafigyelnek, néhol saját fiuként tekintve az ifjakra, addig a *The Last Wolf* szinte teljesen nélkülözi a pozitív élményeket.

A manilai gettóban öt fiatal srác vérszerződéssel alapít bandát. Amikor az egyik tag, Jarot börtönbe kerül, felbomlik a szerződés. Szabadulása után Jarotot rögtön beszipantja egy régi barátaival szemben álló gang, aminek egyenes következményeként feltárul előttünk a manilai gettó amorális, mocskos, brutális világa.

A *Doze Niu* a *Mongával* pontosan úgy áll a műfaji filmekhez, mint Hong Kong, egy hollywoodi zsáner sémáit tölti fel helyi alanyaggal, így egy korrekt, ám mégis egzotikus

hangulatú gengszterfilmet tesz le az asztalra. A tajvani alkotással szemben, az indonéz filmre némi fenntartással ültünk be, ugyanis a tavalyi Karlovy Vary Filmfesztiválon induló *Babi buta yang ingin terbang (The Blind Pig Who Wants to Fly)* című – szintén indonéz – film olyannyira maradandó károsodásokat okozott. Ennek ellenére a *The Last Wolf* kellemes meglepetés volt, de azért a film reklámszövegében aposztrofált Kathryn Bigelow-i szinttől még messze van a rendező. Elérni talán akkor lett volna esélye, ha kivágja filmjéből azokat a nyúlós részeket, amelyek rápakolnak plusz negyven percre a film ideális, száz perces hosszára.

(Varga Miklós)

Komédiák világa

Amilyen vidáman kezdtük beszámolóinkat, úgy is fejezzük be: egy-egy komédia ismertetésével. Tsukamoto Renpei *Wig* című vígjátékának főhősét előléptetik, a nagyváros pedig nagy lehetőségeket rejt, így döntő elhatározásra jut: titokban parókát készített magának. Búcsút mondva ritkás hajának, egyben szégyenteljes életének, egyre magabiztosabbá válik, ellenben beköltözik az életébe az állandó aggodalom, mi lesz, ha lelepleződik. Márpedig a parókások számára a leghétköznapibb szituációk is a legnagyobb veszélyeket rejtik, egy ölelés, egy szelesebb nap, a hullámvasútról nem is beszélve. Szerencséjére állandóan segítségére siet parókakészítője, és megmenti a lebukástól. Úgy tűnik, az új kolléganő személyében a szerelem is rátalál, csak ez hatalmas dilemma elé állítja, megossza-e vele a titkot, kitarthatna-e mellette úgy is a nő vagy örökre elveszítené. A főleg helyzetkomikumra épülő filmben a karakterek nem elég kidolgozottak, a főhős valójában jellegtelen, noha így több szerep jut a színesebb és mulatságosabb parókamesternek, de az olykor igen fárasztóvá válik. Számos groteszk szituációra lenne lehetőség, viszont ezt nem aknázza ki eléggé a rendező, ráadásul egy igazi vígjáték lelkét a jó ritmus adja, és ez mégis hiányzik a filmből.

A Sakaki Hideo rendezte *Accidental Kidnapper* egy igazán szerethető film, amit mi

sem bizonyít jobban, hogy az idei fesztiválon a közönségszavazás egyik dobogója volt. A japán film címszerepét a rendező alakítja, és

hogy nem hivatásos színésről van szó, meg sem látszik a filmen, mint ahogy az is ritka ajándéknak számít, ha kiváló gyerekszereplőt láthatunk; márpedig a kisfiú alakítása szintén hibátlan, és remekül működnek együtt a vásznon. Jó alapötletre épül a történet, az egész életében szerencsétlen főhős éppen válogatott módokon próbál véget vetni életének, természetesen sikertelenül, amikor is felbukkan a színen egy kotnyeles és láthatóan dúsgazdag kisfiú, aki iskola helyett elmenekült otthonról, és esze ágában sincs hazamenni. Főhősünk végül él a lehetőséggel, és ha már lerázni nem tudja a gyereket, túsul ejti. Ebben segítségére van az emlékeiből állandóan felbukkanó börtönbéli patrónája, mert hát ki ismerhetné jobban a gyerekrablás csínját-bínját, mint egy maffiafőnök, csak egyikük sem számít arra, hogy a kisfiú édesapja is szakmabeli. A látszólag esélytelen páros amatőr módszereivel igen hatékonyan bizonyul abban, hogy túljárjon a nyomukban lévő alvilági társaság eszén. A némi maffiafilm-paródiával fűszerezett road-movie műfajához méltóan kiváló terepet nyújt, hogy közel hozza egymáshoz a két főszereplőt, és meg is találja a kényes egyensúlyt a humoros és megható jelenetek közt.

(Muraközi Zsóka)

Sajnos a négy nap teljes filmes arzenálját nem tudtuk egyforma részletességgel érinteni, így csak a számunkra érdekes, minket jobban érintő filmeket tárgyaltuk alaposabban, így sok olyan alkotásról nem esett szó, melyek szintén megérdemelnének egy-egy kimerítő elemzést. Ilyen például a Hong Kong-i *Hot Summer Days* című romantikus komédia, melyben párhuzamosan négy szerelmes pár csetlését-botlását követhetjük végig, és még az utolsó pillanatokra is tartogat meglepő fordulatokat a rendező. Legalább ennyire élvezetes a regény-

viccesebb és
érdekesebb
karakterekkel

adaptáció *Golden Slumber*, mely egy feszes tempójú japán thriller, melynek története kicsit az amerikai *A szökevény* című filmre emlékeztet, csak nagyobb összeesküvés-elmélettel, és sokkal

találkozunk. Nem lenne igazi egy távol-keleti filmes fesztivál wuxia nélkül, így muszáj megemlíteni a *Woochi* című koreai wuxia-paródiát, amiben megtalálható a műfajra jellemző összes fontos elem (pl. látványos harcok, a természetfeletti és a mágia használata), de ezek mellett még kifinomult humor, és a posztmodernre jellemző kikacsintgatások (sőt: olykor ennél sokkal erősebb utalások is, pl. filmforgatáson is járunk, melyről egy ízben a tükrön keresztül menekülnek el hőseink) is segítik a filmet, hogy végig igazi szórakozást nyújtson a nézőnek.

Az igazi Távol-Kelet rajongók számára pedig külön élvezetet jelenthetett, hogy kedvenceiket nemcsak a vászonnól, hanem testközelből is megcsodálhatták, hiszen szinte minden egyes film esetében valamelyik alkotó (színész, producer, rendező) képviseltette magát, és reklámozta a produkcióját. Továbbá minden este egy-egy tematikus panel-beszélgetésen vehettek részt a legkíváncsibb fesztivállátogatók, ahol személyesen is kérdezhatték a megjelent alkotókat. Az idei fesztivál fő sztárja, a hatvanas évek óta elismert gengszterfilm rendező, Patrick Lung Kong volt, aki 1967-es *Story of a Discharged Prisoner* című filmje vetítése után olyannyira meghatódott, hogy egy-két könnycseppet is elmorzsoltszeme sarkában.

Fesztivál-beszámolóink fókuszába a filmeket helyezve megpróbáltuk felvázolni azt a színes palettát, amit a fesztiválszervezők a nyugati közönség elé varázsoltak a Távol-Kelet csodás világáról. Reméljük, hogy jövőre ismét sikerül eljutnunk az Udinei Távol-Keleti Filmfesztiválra, hiszen itt egyszerre élvezhettük a filmek szüneteiben az olasz kultúra szépségeit, és a mágikus mozinak köszönhetően a Távol-Kelet számunkra talán idegen, és kicsit misztikus világát.

